

Patricia Jozef is een begenadigd verteller, maar dat komt in haar nieuwe roman niet uit de verf.

LITERATUUR • HANS ESTER BEELD JOHAN JACOBS

Knappe dialogen, zonder echte boodschap

Wanneer de Antwerpse kunstenaar Patricia Jozef de verschillende personages in haar drieluik *Glorie* met elkaar laat praten, kan dat fraaie resultaten opleveren. In dat geval is het particuliere van het gesprek voor de lezer als iets algemeen herkenbaar en stemt het tot nadenken. Maar wanneer de romanpersoon Bodine Bourdeaud'hui in sneltreinvaart haar seksuele escapades opdist, ontstaat het tegendeel van een opening naar medemenselijkheid en diepgang.

Het drieluik laat eerst Marcel Jacobs aan het woord, vervolgens Bodine Bourdeaud'hui om met het derde deel te eindigen waarin de vertelster over hen beiden vertelt. Marcel, getrouwd en vader van Mette, verveelt zich en besluit om te solliciteren naar de baan van eventmanager bij de Teniersacademie in Antwerpen, een hogeschool voor de kunsten. Zijn curriculum vitae als 'Project Curator' zuigt Marcel uit z'n duim. Hij wordt aangenomen en blijkt een productieve medewerker te zijn, die bij de studenten zeer in de smaak valt. Ondanks zijn succes overhandigt de directeur Herman Bubber hem op een kwade dag zijn ontslagbrief. Bubber is een gruwelijke gladjanus. Hij stelt qua kennis niets voor en manipuleert al zijn medewerkers, zo ook Sarma, die jaloers is op Marcells organisatietalent en zijn plaats wil innemen. Marcells gesprekken met zijn bejaarde moeder zijn een ontvullende tegenhanger van zijn aanvankelijke succes bij de Teniersacademie. Moeder Elvire met haar angsten en zorgen om haar zoon is meesterlijk getypeerd.

kunstwereld

Door de onhandige gesprekken met zijn moeder krijgt Marcel iets aandoenlijks. Aandoenlijk is de kunstenaar Bodine Bourdeaud'hui allerminst. Dat ze beroemd is geworden, lijkt meer op toevallige contacten met de kunstwereld te

Patricia Jozef

berusten dan dat haar talent tastbaar wordt. Samen met J-P heeft zij een zoon: Abel. Ook in haar leven speelt de relatie met haar overbezorgde moeder een belangrijke rol. Tijdens een kunstmanifestatie in Berlijn ontmoet Bodine de reeds genoemde Herman Bubber, Sarma en een vage figuur met de naam Jerome. Bubber en Sarma weten Bodine zover te krijgen dat ze, inclusief Jerome, mee terug mogen rijden naar Antwerpen. Meer dan een aanzet tot satire op het huidige kunstonderwijs wordt het geforceerde samenzijn helaas niet.

Deze situatie had bijzonder boeiende vertelstof kunnen opleveren, vooral wanneer ze onderweg pech krijgen en in een luguber kasteel bij Hannover moeten overnachten. In plaats van een knallende confrontatie van het viertal onderling over zin en vooral onzin in de moderne kunst, gaat Bodine 's nachts uit verveling naar de kamer van de vreemde paljas Jerome om met hem te slapen. 'Ik voelde geen dierbare liefde', denkt Bodine achteraf. Bovendien moest ze op dat moment aan het verschonen van Abels luiers denken.

Glorie

PATRICIA JOZEF. UITG. DE GEUS, AMSTERDAM 2017. 255 BLZ. € 19,99

- + typering van relatie met moeder
- talent komt niet uit de verf

Dit is te walgelijk voor woorden. Op geen enkele wijze komt Bodine werkelijk tot leven. Met één uitzondering. Wanneer zij als kind de middag bij haar, van haar moeder gescheiden levende, vader doorbrengt, schemert door wat het hoofdstuk over Bodine had kunnen zijn. Haar vader repareert klokken en horloges. Wanneer een piepklein palletje in de uitsparing van een horloge moet vallen en het veertje niet moet wegspringen, mag Bodine met haar fijne vingertjes helpen. Deze episode over de werkplaats voor klokken had veel groter moeten zijn. Dat geldt ook voor andere ervaringen uit haar jeugd. In het derde gedeelte van deze roman blijkt dat Marcel en Bodine in een bijzondere relatie tot elkaar staan. Een tikkeltje troost blijft over. Ze hebben weer vertrouwen in elkaar en kunnen nu gezamenlijk rouwen bij de dood van hun moeder Elvire. Patricia Jozef is een begenadigd verteller op die plaatsen in *Glorie* dat het om onderwerpen gaat die er werkelijk toe doen in het menselijk bestaan. In deze roman wordt dat talent maar gedeeltelijk zichtbaar. ■

LITERATUUR • TINEKE GOEDHART

Onleesbaar boek vol ongemakkelijke mensen

Ongemakkelijke mensen

ELLY BIESTERS. UITG. LEBOWSKI, AMSTERDAM 2017. 250 BLZ. € 17,50

Schrijfster Elly Biesters schetst de jeugd van een naamloos meisje. De titel zegt het al: dit boek gaat over ongemakkelijke mensen. Een moeilijke moeder met smetvrees, een tirannieke opa, een 'ongelukkig' zusje, een hork van een oom. Het naamloze meisje beweegt zich tussen al deze mensen door en vertelt vanuit haar eigen perspectief het verhaal van haar familie. Ze komt vaak op de boerderij bij haar grootouders, waar ze op de hooizolder speelt met de jonge katjes en oma helpt in de keuken. En naar de sterke verhalen van opa luistert. Opa is vroeger riviervisser geweest en heeft daarmee gigantisch veel geld verdiend. Hij laat in winkels en

restaurants vaak expres zijn dikke portemonnee zien, die uitpuilt van de geldbriefjes. Ook telt hij graag zijn kostbare munten. En hij commandeert zijn vrouw, die ziek en zwak is. Hij is het trotse middelpunt van zijn familie en leeft alleen maar in het verleden, in de tijd dat hij succesvol was. Daar klampt hij zich aan vast, terwijl de wereld om hem heen verandert. Net als opa roepen ook ome Bart en de moeder van het meisje geen warme gevoelens op. De moeder is altijd kattig en kan niks hebben van haar dochters – en al helemaal niet als het ongelukkige zusje weer eens in bed plast. En de oom verdrinkt lachend de jonge poesjes op de boerderij. Het

is een groep vreemde vogels bij elkaar. Biesters schetst scherpe en nietsverhullende portretten, die eerder triest zijn dan 'ontroerend' en 'geestig', wat op de achterflap staat. *Ongemakkelijke mensen* is niet slecht geschreven en geeft best een leuk tijdsbeeld (het boek speelt in de jaren zeventig in een Gelders dorpje). Ook kan het een feest van herkenning zijn door alle details (wat was er toen op televisie, wat werd er gegeten, hoe werd een verjaardag gevierd). Maar toch verdoe je je tijd als je *Ongemakkelijke mensen* leest. Dit boek staat boordevol vloeken en dat maakt het onleesbaar. De opa en de ooms gebruiken zo vaak vloekwoorden (lees: in vrijwel elke zin die ze

zeggen), dat het hele boek erdoor verpest wordt. Het is daarom in geen enkel opzicht verrijkend.

- + niet slecht geschreven
- de vele vloekwoorden verpesten het verhaal